

Kapsza Miklós

(Budapest, 1929. 10. 08. – Budapest, 2007. 08. 16.)

Összeállította: Rombauer Gábor

A Budapesti Műszaki Egyetem Lakóépülettevezési Tanszékének docense, Reitter Ferenc- (1980) és Ybl-díjas (1996) építész. 2004-ben Kotsis Iván emlékérmét kapott. Fejér megyéhez dunaújvárosi iskolája, gimnáziuma és a Dunaújvárosban betöltött főépítészti tevékenysége köti.

Két első, fontosabb munkája az 1960-as évek elején két iskola Dunaújvárosban, egy általános iskola és egy gimnázium. Az előbbi az országban az első bilaterális, kétoldali megvilágítású tantermű iskolák egyike volt, közel négyzetes tantermekkel, intenzív kapcsolat a tanító és a gyerekek között, változtatható berendezés. Az épület lelkét adó átriumudvarra, és a kisebb-nagyobb kertekre szervezett tiszta alaprajz világos és barátságos tereket eredményezett.

Az általános iskola és a mellette egy év múlva felépült gimnázium nemcsak összefüggő városszerkezeti egységet alkotnak, hanem belső téri viszonyaikban és anyaghasználatukban (vörös terméskő és látszóbeton felületek, üvegtégla megvilágító betétek) is egységes képet mutatnak.

Dunaújvárost nemcsak a megvalósult épületei miatt szerette, hanem az itt eltöltött főépítészti évek miatt is. A sokak által általánosságban elutasított szocialista-realista építészet értékeinek megőrzéséről – talán az elsők között – az alábbiakat írta:

„Minden kor a megelőző időszak művészetét, építészetét elutasítóan kezeli. A reneszánszban a gótika szó barbár építészetet jelölt, a barokk vagy rokokó elnevezéssel a túlzott formaképzést bírálták a klasszicisták. Még néhány évtizede a szecesszió volt a legkritizáltabb stílus. Korunkban felgyorsult a fejlődés, de még ma is kell néhány évtized ahhoz, hogy felismerjük a közelmúlt értékeit. Igaz, hogy a szocreál kiemelkedő alkotásainak védelme még nem történt meg, de érdemes elébe menni a várható szemléleti változásoknak, és megőrizni e kor értékes alkotásait.”

Építészeti hitvallását nem magasztos elvek, nehezen követhető ideológia határozta meg, hanem egyszerűen megfogalmazott, mindenki által megérthető gondolatok:

„...A természettől van mit tanulnunk. Ha mérnöki szemmel nézünk egy-egy szép fára, el kell ismernünk, hogy statikailag, szerkezetileg is messze túltesz a tervezett, épített szerkezeteken. Ahogyan a törzsből leágaznak az egyre vékonyabb

faágak, amelyek rugalmasan felveszik a szél, a hó terhét – az egész rendszer csodálatos súlyelosztása, felépítése méltán tekinthető mesteri iskolapéldának a mérnökök számára is. De ugyanez a célszerűség, tökéletességre való törekvés jelentkezik egy-egy virág, bogár, pillangó felépítésében is. Természetesen az ember maga áll a legközelebb hozzánk; nem véletlen tehát, hogy az egészséges, szép ember arányai akarva-akaratlanul is mintát jelentenek mindnyájunk számára (...) Fontos, hogy a ma építészei ne essenek a felületes divatcsapdába, hanem a feladataikat próbálják meg a megbízó érdekében is a legésszerűbben, a leghasznosabbra törekedve, és saját esztétikai meggyőződésüknek megfelelően, őszinte szívvvel megoldani. Ez az őszinteség talán a legátfogóbb alapelv kell hogy legyen a tervezés területén. A ház a valós igényekből, a valós helyszíni adottságokból, az okos szerkezeti megoldásokra alapozva, mintegy a belső tartalomból induljon ki, és messzemenően mérlegelje a táj, a környezet adottságait. Ha az ezekre adott válasz igaz, belülről fakadó, az alkotás is azzá válik, és valós értéket teremt...”

Dunaújváros főépítészeként több átfogó tanulmányt készített, illetve több város-történeti munkában vett részt. Ezek ma is fontos támpontjai a városfejlesztési stratégiának. (Dunaújváros - Az ötvenes évek épületei, Dunaújváros városesztétikai vizsgálata 1-2.)

Ybl Miklós-díj

Forrás:

Perényi T. (2007): Kapsza Miklós élete, MÉ 2007/6. sz, Budapest